

GEHEIMSCHRIFT Onderzoeker breekt zich 't hoofd over raadselachtige inscripties op beukenbomen

Paul Klinkenberg bij een ingekerfde beuk op het topje van de Sint-Jansberg.

foto Gerard Verschooten

Tekens op de Jansberg

Wat is de betekenis van de mysterieuze inscripties die een onbekende heeft achtergelaten in de basten van tientallen beukenbomen in het bos?

door Hans Peeters

Wie of wat is *Fiem*? En wie gaat er schuil achter de inscriptie *MK*? Paul Klinkenberg is reuze benieuwd. De Nijmegenaar brengt cultuur-historische elementen in de bossen van het Rijk van Nijmegen in kaart. Maar behalve schuttersputjes, leemkuilen, grenspalen en grafheuvels stuit Klinkenberg tijdens zijn struintochten over de Jansberg tegenwoordig om de haverklap op beukenbomen die op manshoogte zijn ingekerfd met de inscripties *Fiem* en *MK*.

Niet alleen op de Jansberg in Plas-molen, ook in de bossen rond Groesbeek komt hij de mysterieuze tekens tegen. Paul Klinkenberg is van huis uit grafisch vormgever. Vandaar dat het strak vormgegeven schreefloze lettertype op de beukenbasten hem niet alleen direct opviel, maar ook fascineerde. Wat hem echter nog meer interesseert is de vraag wie vele tientallen bomen kriskras verspreid door het bos heeft gesigeneerd: „Zijn *Fiem* en *MK* wellicht geliefden geweest en is het ooit wat tussen die twee geworden? Of hebben de inscripties een geheel andere betekenis?” Klinkenberg heeft in de streek navraag gedaan of iemand misschien een verklaring heeft voor het geheimschrift: „Ik heb van oudere Groesbekenaren gehoord dat de uitdrukking *Fiem* in het dialect een scheldwoord zou zijn voor 'jongen'. „Maar ja, wat heeft het nou voor zin om zoiets in bomen te kras-sen?”

Het Groesbeeks dialectwoordenboek rept zowaar over *Fiem*; het zou een Zuid-Nederlandse verbastering zijn van de jongensnaam Wienand. De Groesbeekse Dikke van Dale vermeldt ook *fiemelkont* of *fiemelzak*, als aanduiding voor een overdreven precies persoon. In het Genneps dialectwoordenboek komt *Fiem* niet voor, maar Gennepenaars kennen wél de uitdrukking *fiemel*. Die staat voor 'zeurkous'. De uitdrukking *fiemele* heet op z'n Genneps treuzelen te zijn. Het brengt Paul Klinkenberg niet verder in een verklaring voor de brandende vraag waarom iemand door de bossen rondwaart om een onbegrijpelijke boodschap in biologische graffiti te kerven. Klinkenberg doet onderzoek in de natuurgebieden rond Nijmegen voor de stichting Probos uit Wageningen. Probos brengt de cultuurhistorie van het grensoverschrijdende Kettelwald in kaart, en Klinkenberg levert als vrijwilliger gegevens aan over geschiedkundig waardevolle

objecten tussen Duivelsberg en Sint-Jansberg. Klinkenberg heeft in de bossen op de Nijmeegse stuwwal al honderden inscripties in boombasten ontdekt, maar het gros van de tekens is voor hem wel te verklaren: „Op het voormalige landgoed Watermeerwijk in Berg en Dal is de inscriptie *HDV* in talloze beuken gekerfd. Deze afkorting is waarschijnlijk lang geleden door bosbeheerders aangebracht als grensafbakening, of voor de houtverkoop.” In de bossen van de Holdeurn tussen Groesbeek en Berg en Dal heeft hij inscripties ontdekt van geallieerde soldaten die vanaf september 1944 in het Rijk van Nijmegen meededen aan bevrijdingsoffensieven: „Op een van de bomen op de Holdeurn staat nog duidelijk zichtbaar de datum 8/12/1945 gekerfd. Dat was de dag dat de geallieerde troepen in het kader van de bevrijdingsoperatie Veritable over de grens trokken.” Voorlopig worstelt Klinkenberg met twee andere vragen: wat is *Fiem* en wie is *MK*?